KPMG
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
IT Audit
Osvald Helmuths Vej 4
Postboks 250
2000 Frederiksberg

Telefon 73 23 30 00
Telefax 72 29 30 30
www.kpmg.dk

Fonden F&P formidling

ISAE 3000-erklæring for 2013 om generelle it-kontroller relateret til WebEDI-systemet

28. februar 2014
023000 13003 / 4125025_1

Indhold

1 Beskrivelse af F&P's WebEDI-system

Fonden F&P formidling (herefter F&P) har udviklet en EDI-løsning, der integrerer udveksling via webblanketter, EDIFACT og XML. Systemet afvikles på en Windows-platform med underliggende SQL-databaser.

Udveksling via WebEDI-systemet er baseret på, at de deltagende parter kan udveksle dokumenter enten via en webgrænseflade eller en EDI-grænseflade eller alternativt via en kombination af web og EDI. Løsningen sikrer, at alle tilsluttede virksomheder i princippet kan udveksle data elektronisk, således at de tilsluttede virksomheder, der investerer i en elektronisk integreret løsning, ikke parallelt skal håndtere en alternativ manuel arbejdsgang.

F&P's WebEDI-server udgør den centrale udvekslingsplatform for udveksling af dokumenter for forsikringsselskaber, pensionsselskaber samt banker og leasingselskaber og alle oplysninger vedrørende ordningerne: Opsigelser, Regres, Panthaverdeklarationer, SP-ordninger, LD-ordninger, § 41 mellem pensionsselskaber og § 41 mellem bank og pensionsselskaber distribueres igennem serveren. Miljøet kan skitseres således:

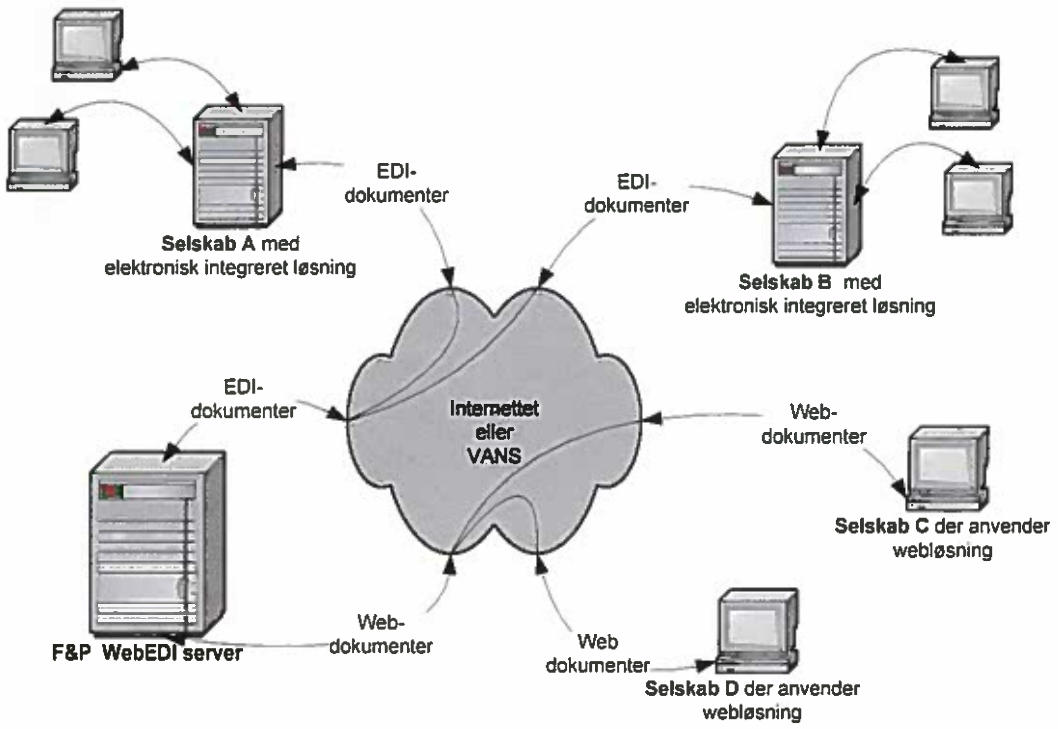

Miljøet hos F&P omfatter følgende væsentlige it-komponenter:

System	It-komponenter
Servere	4 produktionsservere + 2 Disaster recovery servere
Operativsystem	Windows 2003
Databasesystem	SQL

Kommunikationsforbindelser til udveksling af elektroniske dokumenter mellem brugerne af WebEDI-systemet hos F&P sker via VANS-netværk eller internettet og varetages af brugerne selv. Brugerne er ansvarlige for sikkerheden på området, jf. aftalebetingelserne for tilslutning til og anvendelse af F&P's WebEDI-system.

F&P har ansvaret for, at der i medfør af F&P's sikkerhedspolitik er implementeret de fornødne generelle it-kontroller omkring WebEDI-systemet.

Denne erklæring omhandler de generelle it-kontroller, der understøtter WebEDI-systemet. Erklæringen er udarbejdet efter helhedsmetoden beskrevet i ISAE 3402 og omfatter således både kontrolmål og kontroller hos F&P og hos vores serviceunderleverandør CSC.

Erklæringen omhandler ikke applikationskontroller i WebEDI-systemet.

Erklæringen dækker perioden 1. januar 2013 – 31. december 2013.

1.1 Risikostyring

F&P har foretaget en risikoanalyse for at sikre, at fornødne generelle it-kontroller til understøttelse af WebEDI-systemet er implementeret.

Risikoanalysen har været tilrettelagt med henblik på at identificere og undersøge både interne og eksterne risici.

Den samlede risikoanalyse har bestået af en indledende overordnet Business Impact-analyse og en efterfølgende detaljeret risikoanalyse.

Business Impact-analysen (BIA-analyse)

BIA-analysen har omfattet en vurdering af de forretningsmæssige konsekvenser ved:

- Brud på fortrolighed
- Brist i datas integritet, herunder fuldstændighed og nøjagtighed. Manglende tilgængelighed af EDI-system. BIA-analysen har været baseret på Sprint-metoden fra Information Security Forum (ISF).

Risikoanalyse

Med udgangspunkt i den overordnede BIA-analyse er der gennemført en detaljeret risikoanalyse baseret på OCTAVE-metoden, som er en kvalitativ og systematisk risikovurderingsmetode udviklet ved CERT Coordination Center (CERT/CC) ved Carnegie Mellon Universitetets Software Engineering Institute (SEI) i USA.

OCTAVE-metoden er valgt, fordi metodens principper er internationalt anerkendte, og fordi den lever op til ISO 27002:2005, som F&P's informationssikkerhedspolitik er baseret på.

Risikoanalysen har omfattet en vurdering af risikoen for, at forskellige trusler/hændelser indtræffer, dvs. først vurderes sandsynligheden for, at de indtræffer og dernæst vurderes konsekvenserne, hvis det sker. Vurderingen har været baseret på F&P's indhentede erfaringer fra den hidtidige brug af WebEDI-systemet.

1.2 Organisering af sikkerheden i it-miljøerne

Informationssikkerhedspolitik

Tilrettelæggelse og implementering af generelle it-kontroller vedrørende WebEDI-systemet sker med udgangspunkt i F&P's informationssikkerhedspolitik, som er baseret på den internationale it-sikkerhedsstandard ISO27002:2005. Standarden omfatter nedenstående hovedområder.

A.5	**It-sikkerhedspolitik**	A.11	**Adgangsstyring**
A.6	**Organisering af informationssikkerhed**	A.12	**Anskaffelse, udvikling og vedligeholdelse af informationsbehandlingssystemer**
A.7	**Styring af aktiver**	A.13	**Styring af informationssikkerhedshændelser**
A.8	**Sikkerhed af menneskelige ressourcer**	A.14	**Beredskabsstyring**
A.9	**Fysisk og miljømæssig sikkerhed**	A.15	**Overensstemmelse**
A.10	**Styring af kommunikation og drift**		

F&P har med udgangspunkt i hovedområderne udvalgt kontrolmål for styringen af informationssikkerheden og relaterede kontroller, der er implementeret. Kontrolmålene og kontrollerne fremgår af oversigten i afsnit 4.3.

F&P har outsourcet systemudvikling og it-drift vedrørende WebEDI-systemet til CSC. Det er derfor væsentligt, at F&P's informationssikkerhedspolitik også implementeres og efterleves i forbindelse med udvikling og drift af WebEDI-systemet hos CSC. Med henblik på at sikre dette har F&P indgået en aftale med CSC, som indeholder en række sikkerhedsmæssige krav, der skal overholdes af CSC.

F&P følger løbende op på CSC's overholdelse af kravene ved gennemgang af driftsrapportering, deltagelse i driftsstyregruppemøder med CSC m.v. samt ved gennemgang og vurdering af resultatet af årlig revisionsmæssig gennemgang af it-sikkerheden hos CSC.

1.3 Væsentlige ændringer i it-miljøerne

Fra 1. august 2013 har F&P hjemtaget udvikling af WebEDI-systemet fra CSC. I den forbindelse er der hos F&P gennemført en udbygning af procedurebeskrivelser m.v. med henblik på etablering af processer og kontroller for WebEDI-systemet på systemudviklingsområdet. Herudover er der ikke gennemført væsentlige ændringer i it-miljøerne, der anvendes til driftsafvikling af WebEDI-systemet i perioden 1. januar – 31. december 2013.

1.4 Komplementerende kontroller hos brugerne

Kontroller hos F&P er udformet sådan, at nogle af kontrollerne nævnt i denne erklæring skal suppleres med kontroller hos brugerne.

Oversigten nedenfor beskriver overordnet fordelingen af kontroller mellem F&P og brugerne af WebEDI-systemet i forhold til brugeradministration, passwordpolitik, periodisk gennemgang af brugernes adgangsrettigheder og beredskab.

Brugeradministration (oprettelse, ændring, sletning)	F&P	Brugere af WebEDI-systemet
Medarbejdere hos brugere af F&P		x
Medarbejdere hos F&P	x	

Passwordpolitik	F&P	Brugere af WebEDI-systemet
Medarbejdere hos brugere af F&P		x
Medarbejdere hos F&P	x	

Regelmæssig gennemgang af adgangsrettigheder	F&P	Brugere af WebEDI-systemet
Medarbejdere hos brugere af F&P		x
Medarbejdere hos F&P	x [1]	

1) De applikationsspecifikke kontroller med adgangsrettigheder og funktionsadskillelse i WebEdi-systemet indgår ikke i denne ISAE 3000 om generelle it-kontroller.

Beredskab	F&P	Brugere af WebEDI-systemet
Iværksættelse af beredskabsplaner ved større hændelser og information om hændelsen til brugerne	x	
Iværksættelse af brugernes egne beredskabsplaner baseret på information fra F&P om hændelserne		x

Netværk	F&P	Brugere af WebEDI-systemet
Sikkerheden i management-netværk hos CSC	x	
Sikkerheden i netværksforbindelser mellem CSC og brugerne		x

2 Erklæring fra ledelsen

Medfølgende beskrivelse er udarbejdet til brug for brugerne af F&P's WebEDI-system og deres revisorer, som har en tilstrækkelig forståelse til at overveje beskrivelsen sammen med anden information, herunder information om kontroller, som brugerne selv har anvendt, når de opnår en forståelse af brugernes informationssystemer.

F&P anvender serviceunderleverandøren CSC, som varetager drift af WebEdi-systemet, og for perioden 1. januar - 1. august 2013 udviklingsaktiviteterne for systemet. Fra 1. august 2013 er udviklingsaktiviteterne vedrørende systemet hjemtaget fra CSC. Denne erklæring er udarbejdet efter helhedsmetoden og beskrivelsen i afsnit 1 omfatter kontrolmål og tilknyttede kontroller hos CSC.

F&P bekræfter, at:

(a) Den medfølgende beskrivelse i afsnit 1 giver en retvisende beskrivelse af de generelle it-kontroller med relevans for WebEDI-systemet, der har været anvendt af brugerne i perioden fra 1. januar – 31. december 2013. Kriterierne for dette udsagn var, at den medfølgende beskrivelse:

  (i) redegør for, hvordan kontrollerne var udformet og implementeret, herunder redegør for:

    - de typer af ydelser, der er leveret
    - de processer i både it- og manuelle systemer, der er anvendt til styring af de generelle it-kontroller
    - relevante kontrolmål og kontroller udformet til at nå disse mål
    - kontroller, som vi med henvisning til kontrollernes udformning har forudsat ville være implementeret af brugerne af WebEDI-systemet, og som, hvis det er nødvendigt for at nå de kontrolmål, der er anført i beskrivelsen, er identificeret i beskrivelsen sammen med de specifikke kontrolmål, som vi ikke selv kan nå
    - hvordan andre betydelige begivenheder og forhold end transaktioner behandles
    - andre aspekter ved vores kontrolmiljø, risikovurderingsproces, informationssystem og kommunikation, kontrolaktiviteter og overvågningskontroller, som har været relevante for de generelle it-kontroller.

  (ii) indeholder relevante oplysninger om ændringer i de generelle it-kontroller foretaget i perioden fra 1. januar – 31. december 2013

  (iii) ikke udelader eller forvansker oplysninger, der er relevante for omfanget af det beskrevne system under hensyntagen til, at beskrivelsen er udarbejdet for at opfylde de almindelige behov hos en bred kreds af brugere af WebEDI-systemet og deres revisorer og derfor ikke kan omfatte ethvert aspekt ved kontrollerne, som den enkelte bruger af WebEDI-systemet måtte anse for vigtigt efter deres særlige forhold

(iv) medtager kontrolmål og tilknyttede kontroller hos vores underleverandører og vores kontrolaktiviteter med disse underleverandører.

(b) de kontroller, der knytter sig til de kontrolmål, der er anført i medfølgende beskrivelse, var hensigtsmæssigt udformet og fungerede effektivt i hele perioden fra 1. januar – 31. december 2013. Kriterierne for dette udsagn var, at:

(i) de risici, der truede opnåelsen af de kontrolmål, der er anført i beskrivelsen, var identificeret

(ii) de identificerede kontroller ville, hvis anvendt som beskrevet, give høj grad af sikkerhed for, at de pågældende risici ikke forhindrede opnåelsen af de anførte kontrolmål, og

(iii) kontrollerne var anvendt konsistent som udformet, herunder at manuelle kontroller blev udført af personer med passende kompetence og beføjelse i hele perioden fra 1. januar – 31. december 2013.

Hellerup, den 28. februar 2014

Carsten Andersen
Vicedirektør

Peder Herbo
It-chef

3 Den uafhængige revisors erklæring om beskrivelsen af kontroller, deres udformning og funktionalitet

Til: Fonden F&P formidling

Omfang

Vi har fået som opgave at afgive erklæring om F&P's beskrivelse i afsnit 1 af generelle it-kontroller vedrørende WebEDI-systemet i perioden fra 1. januar – 31. december 2013 (beskrivelsen) og om udformningen og funktionen af kontroller, der knytter sig til de kontrolmål, som er anført i beskrivelsen.

F&P anvender serviceunderleverandøren CSC, som varetager udvikling og drift af WebEDI-systemet idet udvikling vedrørende WebEdi-systemet dog er hjemtaget fra CSC pr. 1. august 2013. Ledelsens beskrivelse af generelle it-kontroller omfatter kontrolmål og tilknyttede kontroller hos serviceunderleverandøren. Denne erklæring er udarbejdet efter helhedsmetoden, og vores handlinger omfatter kontroller hos serviceunderleverandøren.

F&P's ansvar

F&P er ansvarlig for udarbejdelsen af beskrivelsen og tilhørende udsagn i afsnit 2, herunder fuldstændigheden, nøjagtigheden og måden, hvorpå beskrivelsen og udsagnet er præsenteret, for leveringen af de ydelser, beskrivelsen omfatter, for at anføre kontrolmålene samt for udformningen, implementeringen og effektivt fungerende kontroller for at nå de anførte kontrolmål.

Revisors ansvar

Vores ansvar er på grundlag af vores handlinger at udtrykke en konklusion om F&P's beskrivelse samt om udformningen og funktionen af kontroller, der knytter sig til de kontrolmål, der er anført i denne beskrivelse. Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med den internationale standard om andre erklæringsopgaver (ISAE 3000 DK) og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Denne standard kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører vores handlinger for at opnå høj grad af sikkerhed for, om beskrivelsen i alle væsentlige henseender er retvisende, og om kontrollerne i alle væsentlige henseender er hensigtsmæssigt udformet og fungerer effektivt.

En erklæringsopgave med sikkerhed om beskrivelsen, udformningen og funktionaliteten af kontroller hos en serviceleverandør omfatter udførelse af handlinger for at opnå bevis for oplysningerne i serviceleverandørens beskrivelse af sit system samt for kontrollernes udformning og funktionalitet. De valgte handlinger afhænger af serviceleverandørens revisors vurdering, herunder vurderingen af risiciene for, at beskrivelsen ikke er retvisende, og at kontrollerne ikke er hensigtsmæssigt udformet eller ikke fungerer effektivt. Vores handlinger har omfattet test af funktionaliteten af sådanne kontroller, som vi anser for nødvendige for at give høj grad af sikkerhed for, at de kontrolmål, der er anført i beskrivelsen, blev nået. En erklæringsopgave med sikkerhed af denne type omfatter endvidere vurdering af den samlede præsentation af beskrivelsen, hensigtsmæssigheden af de heri anførte kontrolmål samt hensigtsmæssigheden af de kriterier, som F&P har specificeret og beskrevet i afsnit 2.

Det er vores opfattelse, at det opnåede bevis er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion.

Begrænsninger i kontroller hos en serviceleverandør

F&P's beskrivelse er udarbejdet for at opfylde de almindelige behov hos en bred kreds af brugere af WebEDI-systemet og deres revisorer og omfatter derfor ikke nødvendigvis alle de aspekter ved de generelle it-kontroller, som hver enkelt bruger måtte anse for vigtigt efter deres særlige forhold. Endvidere vil kontroller hos en serviceleverandør som følge af deres art muligvis ikke forhindre eller opdage alle fejl eller udeladelser ved behandlingen eller rapporteringen af transaktioner. Herudover er fremskrivningen af enhver vurdering af funktionaliteten til fremtidige perioder undergivet risikoen for, at kontroller hos en serviceleverandør kan blive utilstrækkelige eller svigte.

Konklusion

Vores konklusion er udformet på grundlag af de forhold, der er redegjort for i denne erklæring. De kriterier, vi har anvendt ved udformningen af konklusionen, er de kriterier, der er beskrevet i afsnit 2. Det er vores opfattelse, at

(a) beskrivelsen af de generelle it-kontroller hos F&P med relevans for WebEDI-systemet, således som de var udformet og implementeret i perioden 1. januar – 31. december 2013, i alle væsentlige henseender er retvisende, og

(b) kontrollerne, som knytter sig til de kontrolmål, der er anført i beskrivelsen, i alle væsentlige henseender var hensigtsmæssigt udformet i hele perioden fra 1. januar – 31. december 2013,

(c) de testede kontroller, som var de kontroller, der var nødvendige for at give høj grad af sikkerhed for, at kontrolmålene i beskrivelsen blev nået i alle væsentlige henseender, har fungeret effektivt i hele perioden fra 1. januar – 31. december 2013.

Beskrivelse af test af kontroller

De specifikke kontroller, der blev testet, samt arten, den tidsmæssige placering og resultater af disse test fremgår i afsnit 4.

Tiltænkte brugere og formål

Denne erklæring og beskrivelsen af test af kontroller i afsnit 4 er udelukkende tiltænkt brugere, der har anvendt WebEDI-systemet, og deres revisorer, som har en tilstrækkelig forståelse til at overveje den sammen med anden information, herunder information om brugernes egne kontroller, når de vurderer risiciene vedrørende brug af WebEDI-systemet.

København, den 28. februar 2014
KPMG
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Claus Thaudahl Hansen
statsaut. revisor

Christian H. Riis
senior manager, CISA

4 Test udført af KPMG

4.1 Formål og omfang

Vores arbejde blev gennemført i overensstemmelse med ISAE 3000 DK, Andre erklæringsopgaver med sikkerhed.

Vores test af kontrollers design, implementering og funktionalitet har omfattet de kontrolmål og tilknyttede kontroller, der er udvalgt af ledelsen, og som fremgår af afsnit 1. Evt. andre kontrolmål, tilknyttede kontroller og kontroller hos de brugere af WebEDI-systemet, der anvender løsningen beskrevet i afsnit 1, er ikke omfattet af vores test.

Test af funktionaliteten har omfattet de kontroller, som blev vurderet nødvendige for kunne opnå høj grad af sikkerhed for, at de anførte kontrolmål blev opnået i perioden fra 1. januar til 31. december 2013.

4.2 Udførte test

De udførte tests i forbindelse med fastlæggelsen af kontrollers funktionalitet er beskrevet nedenfor:

Inspektion	Gennemlæsning af dokumenter og rapporter, som indeholder angivelse omkring udførelse af kontrollen. Dette omfatter bl.a. gennemlæsning af og stillingtagen til rapporter og anden dokumentation for at vurdere, om specifikke kontroller er designet, så de kan forventes at blive effektive, hvis de implementeres. Endvidere vurderes det, om kontroller overvåges og kontrolleres tilstrækkeligt og med passende intervaller. På de tekniske platforme, databaser og netværkskomponenter har vi testet den specifikke systemopsætning for at påse, om kontroller er implementeret og har fungeret i perioden 1. januar – 31. december 2013. Dette omfatter bl.a. vurdering af patchningsniveau, tilladte services, segmentering, passwordkompleksitet m.v. samt besigtigelse af udstyr og lokaliteter.
Forespørgsler	Forespørgsel af passende personale hos F&P. Forespørgsler har omfattet, hvordan kontroller udføres.
Observation	Vi har observeret kontrollens udførelse.
Genudføre kontrollen	Gentag den relevante kontrol. Vi har gentaget udførelse af kontrollen med henblik på at verificere, at kontrollen fungerer som forudsat.

For den del af it-miljøerne, der er outsourcet til CSC, har vi instrueret CSC's uafhængige revisor - KPMG - om at rapportere til os baseret på ISRS 4400, aftalte arbejdshandlinger, om design og funktionalitet af kontroller, som fremgår af oversigten i afsnit 4.3. Instruktionen omfatter kontroller, der er relevante for den outsourcede aktivitet. Vi har vurderet rapporteringen og indarbejdet resultatet i denne erklæring.

4.3 Resultater af test

I nedenstående oversigt opsummeres tests udført af KPMG som grundlag for at vurdere de generelle it-kontroller med relevans for F&P's WebEDI-system.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A5	**It-sikkerhedspolitik**			
	Kontrolmål: *At ledelsen viser retning for og understøtter informationssikkerhed i overensstemmelse med forretningsmæssige krav og relevante love og forskrifter.*			
A5.1	Ledelsen godkender en skriftlig informationssikkerhedspolitik, som offentliggøres og kommunikeres til medarbejdere og relevante eksterne parter.	Årlig	Vi har forespurgt, om proces og kontroller i relation til godkendelse og kommunikation af it-sikkerhedspolitik. Vi har inspiceret, at ledelsen har godkendt en skriftlig it-sikkerhedspolitik, som er offentliggjort og kommunikeret til medarbejdere og relevante eksterne parter.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A5.2	Informationssikkerhedspolitikken evalueres med planlagte mellemrum eller i tilfælde af væsentlige ændringer for at sikre, at den fortsat er egnet, fyldestgørende og effektiv	Årlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til evaluering af CSC's it-sikkerhedspolitik. Vi har inspiceret dokumentation, for at it-sikkerhedspolitikken løbende evalueres, og at den fortsat er egnet, fyldestgørende og effektiv.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A6	**Organisering af informationssikkerhed** ***Kontrolmål:*** *At styre informationssikkerhed i virksomheden og at sikre opretholdelse af sikkerheden vedrørende virksomhedens informationer og informationsbehandlingsudstyr, som eksterne parter har adgang til, eller som bearbejdes, kommunikeres til eller håndteres af eksterne parter.*			
A6.1	Der er etableret en sikkerhedsafdeling/sikkerhedsfunktion.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om organiseringen af sikkerhedsfunktionen. Inspiceret dokumentation, for at sikkerhedsfunktionen er hensigtsmæssigt etableret.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A6.2	Der foretages løbende sikkerhedsundersøgelser som kontrol for, at det aftalte sikkerhedsniveau overholdes.	Månedlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til løbende sikkerhedsundersøgelser, herunder hvorledes det sikres, at det aftalte	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			sikkerhedsniveau overholdes. Vi har inspiceret, at det seneste driftsmøde indeholder dokumentation for drøftelse af sikkerhedsforhold. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at dokumentation for drøftelse af sikkerhedsforhold er indeholdt i de månedlige driftsmøder.	
A6.3	Ansvaret for informationssikkerhedsaktiviteter er klart defineret og placeret.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om, hvorledes it-sikkerhedsaktiviteter defineres og ansvarsmæssigt placeres. Vi har inspiceret, at it-sikkerhedsaktiviteter og ansvaret herfor er klart defineret i aftalehåndbogen mellem CSC og F&P.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A6.4	Der afgives tavshedserklæringer fra konsulenter og medarbejdere hos samarbejdspartnere.	Når hændelsen indtræder	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til indhentelse af tavshedserklæringer fra konsulenter og medarbejdere hos samarbejdspartnere. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der indhentes tavshedserklæringer i over-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			ensstemmelse med CSC's retningslinjer herfor.	

A7 Styring af aktiver

Kontrolmål:

At opnå og opretholde passende beskyttelse af virksomhedens aktiver.

A7.1	Der er hos CSC udpeget en ansvarlig for sikkerheden i WebEDI-systemerne.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces for udpegning af CSC-medarbejder med ansvar for sikkerheden i WebEDI-systemerne. Vi har inspiceret, at sikkerhedsansvaret er klart defineret i aftalehåndbogen mellem CSC og F&P, samt at der er udpeget en person hos CSC.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

A8 Sikkerhed vedrørende menneskelige ressourcer

Kontrolmål:

At sikre, at medarbejdere, kontrahenter og eksterne brugere forstår deres ansvar og er egnede til de opgaver, de er kommet i betragtning til, og at nedsætte risikoen for tyveri, bedrageri eller misbrug af faciliteter.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A8.1	Identitet og kompetence verificeres for medarbejdere, konsulenter og vikarer inden aftaleindgåelse (ansættelse).	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces for verifikation af identitet og kompetence for medarbejdere, konsulenter og vikarer inden aftaleindgåelse. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der foretages kontrol af identitet og kompetence i overensstemmelse med retningslinjer herfor.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A8.2	Medarbejdere, konsulenter og vikarer rapporterer væsentlige sikkerhedshændelser til it-afdeling/it-sikkerhedsansvarlig.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces for rapportering af væsentlige sikkerhedshændelser til den sikkerhedsansvarlige. Vi har inspiceret, at der forefindes en procedure for rapportering af væsentlige sikkerhedshændelser i CSC samt på stikprøvebasis inspiceret, hvorvidt der er foretaget rapportering af væsentlige sikkerhedshændelser.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A8.3	CSC rapporterer væsentlige sikkerhedshændelser til systemejer/it-sikkerhedsansvarlig hos Fonden F&P formidling.	Månedlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til rapportering af væsentlige sikkerhedshændelser til systemejer/it-sikkerheds-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			ansvarlig hos F&P. Vi har inspiceret, at det seneste driftsmøde indeholder dokumentation for drøftelse af sikkerhedsforhold. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at dokumentation for drøftelse af sikkerhedsforhold er indeholdt i de månedlige driftsmøder.	
A9	**Fysisk og miljømæssig sikkerhed** ***Kontrolmål:*** *At forhindre uautoriseret fysisk adgang til, beskadigelse og forstyrrelse af virksomhedens lokaler og informationer.*			
A9.1	Såvel ansatte som ikke-ansatte i CSC skal kunne identificere sig, eksempelvis med personligt adgangskort med billede eller med gæstekort.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol til sikring af, at alle personer identificerer sig med personligt adgangskort med billede eller med gæstekort. Vi har inspiceret, at der forefindes en procedure til sikring af, at alle personer identificerer sig med personligt adgangskort med billede eller med gæstekort. Vi har observeret, at alle	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			personer synligt bærer personligt adgangskort med billede eller gæstekort i overensstemmelse med CSC's retningslinjer herfor.	
A9.2	Bygning er sikret med passende brandslukningsudstyr, eksempelvis håndslukkere.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for den etablerede brandsikring. Vi har observeret, at der forefindes brandslukningsudstyr på relevante lokationer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.3	Bygning og serverrum er forsynet med lås.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for den etablerede sikring af bygninger og serverrum. Vi har observeret, at bygninger og serverrum er sikret efter CSC's retningslinjer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.4	Der er etableret et fysisk adgangskontrolsystem, hvor enhver adgang logges.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for, at enhver fysisk adgang til bygninger og serverrum logges. Vi har inspiceret dokumentation for logning på adgangskontrolsystemer hos CSC samt på stikprøvebasis inspiceret, at fysisk	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			adgang til bygninger og serverrum logges.	
A9.5	De tildelte fysiske adgange gennemgås og revurderes årligt.	Årlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for årlig genemgang og revurdering af fysisk adgang. Vi har inspiceret dokumentation for, at der er etableret en proces for årlig revurdering af fysisk adgang til CSC samt på stikprøvebasis inspiceret, at revurderingen er gennemført.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.6	Adgangskontrollog gennemgås efter behov for at afkræfte eller bekræfte mistanke om en mulig sikkerhedshændelse.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til gennemgang af adgangskontrollog for at afkræfte eller bekræfte mistanke om en mulig sikkerhedshændelse. Vi har forespurgt, om der har været mistanke om en mulig sikkerhedshændelse, som har medført en gennemgang af adgangskontrolloggen i 2013.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A9.7	Der er etableret branddetektering.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for den etablerede brandsikring. Vi har observeret, at der forefindes branddetektering på relevante lokationer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.8	Der er installeret automatisk brandslukning.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for den etablerede brandsikring. Vi har observeret, at der forefindes branddetektering på relevante lokationer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.9	Sikkerhedskopier opbevares i sikker afstand fra det primære anlæg.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om opbevaring af sikkerhedskopier i sikker afstand fra det primære anlæg. Vi har inspiceret dokumentation for dublering af Web-EDI-løsningen på 2 fysiske CSC lokationer. Vi har inspiceret dokumentation for opbevaring af sikkerhedskopier på den anden lokation end den lo-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			kation, hvorpå det primære anlæg er placeret.	
A9.10	Der er vanddetektering eller overvågning af fugtighed.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for den etablerede løsning for vanddetektering eller overvågning af fugtighed. Vi har observeret, at der forefindes vanddetektering eller overvågning af fugtighed på relevante lokationer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.11	Elforsyning er sikret mod udfald, eksempelvis via 2 uafhængige elforsyninger (transformatorer).	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for den etablerede løsning for sikring af elforsyning. Vi har inspiceret dokumentation for, at der er etableret 2 separate el-forsyninger samt nødstrømsforsyning på relevante lokationer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.12	Der er installeret nødstrømsbatteri (UPS).	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for, at der er etableret nødstrømsbatteri (UPS-anlæg). Vi har observeret, at der er etableret nødstrømsbatteri (UPS-anlæg).	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A9.13	Der er nødstrømsgenerator.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for, at der er etableret nødstrømsgenerator. Vi har observeret, at der er etableret nødstrømsgenerator.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.14	Nødstrømsanlæg testes regelmæssigt.	Halvårlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til regelmæssig test af nødstrømsanlæg. Vi har inspiceret dokumentation for, at der er foretaget test af nødstrømsanlæg efter CSC's retningslinjer herfor.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A9.15	Kommunikationsveje er dublerede.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om og inspiceret dokumentation for den etablerede løsning for sikring af kommunikationsveje. Vi har inspiceret dokumentation for, at kommunikationsveje er dublerede.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A9.16	Reparationer og vedligeholdelse udføres kun af sikkerhedsgodkendte personer, eller af virksomheder med hvem der er indgået fortrolighedsaftale. Personer fra virksomheder, som ikke er sikkerhedsgodkendte, får udleveret gæstekort og ledsages ved adgang til serverrum.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol til sikring af, at reparation og vedligeholdelse alene udføres af sikkerhedsgodkendte personer eller af virksomheder, med hvem der er indgået fortrolighedsaftale. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at reparation og vedligeholdelse alene udføres af sikkerhedsgodkendte personer eller af virksomheder, med hvem der er indgået fortrolighedsaftale. Vi har observeret, at personer, som ikke er sikkerhedsgodkendt, synligt bærer gæstekort og er ledsaget i overensstemmelse med CSC's retningslinjer herfor.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

A10 Styring af kommunikation og drift

Kontrolmål:

- *At sikre korrekt og sikker drift af informationsbehandlingsudstyr.*
- *At implementere og opretholde et passende niveau af informationssikkerhed og serviceydelser i overensstemmelse med aftaler om ydelser fra tredjeparter.*
- *At minimere risikoen for systemnedbrud.*

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
	• *At beskytte integriteten af software og informationer.* • *At opretholde integritet og tilgængelighed af informationer og informations-behandlingsudstyr.* • *At sikre beskyttelse af informationer i netværk og beskyttelse af den understøttende infrastruktur.* • *At forhindre uautoriseret afsløring, ændring, fjernelse eller destruktion af aktiver og afbrydelse af forretningsaktiviteter.* • *At afsløre uautoriserede informationsbehandlingsaktiviteter.*			
A10.1	Forretningsgange for ændringsstyringer er beskrevet og godkendt af parterne. Ændringsstyring er styret og formaliseret.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for ændringsstyring er beskrevet, formaliseret og godkendt af parterne. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at programændringer sker i overensstemmelse med de etablerede procedurer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.2	Planlægning og gennemførsel af ændringer foretages i henhold til godkendt forretningsgang for ændringsstyring.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for planlægning og gennemførsel af ændringer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at ændringer gennemført i 2013 er planlagt og gennemført i overensstemmelse med den godkendte forretningsgang	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			for ændringsstyring.	
A10.3	Systemejer godkender skriftligt ændringer før implementering.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol, for at systemejer godkender skriftlige ændringer før implementering. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at systemejer har godkendt alle ændringer gennemført i 2013 før implementering.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.4	Der er udarbejdet fallbackprocedure til brug ved fejlslagne ændringer.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for fallback til brug ved fejlslagne ændringer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der er udarbejdet fallbackprocedure for ændringer i revisionsperioden.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.5	Ændringer fra serviceleverandør er godkendt af Fonden F&P formidling, hvis de foregår uden for aftalt servicevindue.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for godkendelse af idriftsættelse af ændringer, som foregår uden for aftalt servicevindue. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at systemejer og	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			CSC har godkendt ændringer gennemført i 2013.	
A10.6	Ændringer fra Fonden F&P formidling er godkendt af serviceleverandør, hvis de foregår uden for aftalt servicevindue og kan have effekt for leverandørens opfyldelse af de aftalte servicemål.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for godkendelse af idriftsættelse af ændringer, som foregår uden for aftalt servicevindue. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at systemejer og CSC har godkendt ændringer gennemført i 2013.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.7	Der er etableret funktionsadskillelse.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for fysisk adskillelse af udviklings-, test- og driftsaktiviteter. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der er etableret funktionsadskillelse for udviklere mellem udvikling-, test- og produktionsmiljø.	Der er ikke etableret logisk funktionsadskillelse mellem udviklings-, test- og produktionsmiljø for udviklere. Bortset herfra har vi ikke konstateret væsentlige afvigelser.
A10.8	Udviklings-, test- og driftsaktiviteter er logisk eller fysisk adskilt.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontrol for fysisk adskillelse af udviklings-, test- og driftsaktiviteter. Vi har inspiceret dokumentation for arkitektur af	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			Web-EDI-løsningen for at sikre, at udviklings-, test- og driftsaktiviteter er adskilt på separate servere og databaser.	
A10.9	Krav til driftseffektivitet samt måling og rapportering af samme er aftalt. Den maksimalt accepterede utilgængelighed afspejles i aftaler om driftseffektivitet.	Månedlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til måling og rapportering af driftseffektivitet. Vi har inspiceret, at det seneste driftsmøde indeholder dokumentation for måling af aftalt driftseffektivitet. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at dokumentation for måling af aftalt driftseffektivitet er indeholdt i de månedlige driftsmøder.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.10	Der afholdes regelmæssigt møder med serviceleverandør med gennemgang af driftsrapport, herunder sikkerhedshændelser, opfølgning på sikkerhedshændelser, driftsproblemer, fejl og nedbrud.	Månedlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til afholdelse af møder mellem CSC og F&P vedr. driftsrapportering. Vi har inspiceret, at det senest afholdte møde indeholder dokumentation for gennemgang af drifts-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			rapportering. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at afholdte møder indeholder dokumentation for gennemgang af driftsrapportering, herunder sikkerheds-, driftsproblemer, fejl og nedbrud.	
A10.11	Alle servere er sikret med on-access og on-demand antivirussoftware som løbende opdateres.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af servere med antivirus-software og løbende opdatering heraf. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at servere er konfigureret med antivirussoftware, samt at der sker løbende opdatering heraf, således at det sikres, at servere er beskyttet på tilstrækkeligvis.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.12	Der tages sikkerhedskopier, herunder eksempelvis af parameteropsætninger og anden driftskritisk dokumentation.	Daglig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikkerhedskopiering af systemer og data. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at sikkerhedskopiering sker i overensstemmelse med den af-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			talte konfiguration, jf. Aftalehåndbogen.	
A10.13	Sikkerhedskopier afprøves regelmæssigt.	Kvartalvis	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til kvartalsvis test af sikkerhedskopier. Vi har inspiceret, at der er foretaget kvartalsvis test af sikkerhedskopier, jf. Aftalehåndbogen.	Der er ikke foretaget kvartalvis test af sikkerhedskopier. Seneste test er foretaget i maj 2013. Bortset herfra har vi ikke konstateret væsentlige afvigelser.
A10.14	Gendannelsesprocedurer (restore) afprøves regelmæssigt.	Årlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til gendannelse (restoretest). Vi har inspiceret dokumentation, for at der er foretaget årlig test af gendannelsesprocedurer (restoretest).	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.15	Interne kommunikationsforbindelser er krypterede eller på anden måde beskyttet mod aflytning og uautoriseret adgang. Trådløse netværk er krypteret og beskyttet mod uautoriseret adgang.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om kontroller i relation til beskyttelse af interne kommunikationsforbindelser og trådløse netværk. Vi har inspiceret dokumentation for beskyttelse af interne kommunikationsforbindelser og netværk. Vi har inspiceret dokumen-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			tation for beskyttelse af trådløse netværk.	
A10.16	Fortrolige og følsomme oplysninger sendes kun ukrypteret (i klartekst) til eksterne e-mail-adresser, såfremt det er aftalt med system-/dataejer.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af, at følsomme oplysninger kun sendes ukrypteret (i klartekst) til eksterne e-mail-adresser, såfremt det er aftalt med F&P. Vi har inspiceret dokumentation for, at CSC's sikkerhedsprocedurer omfatter behandling af fortrolige og følsomme oplysninger, samt at disse er tilgængelige for alle personer i CSC. Vi har forespurgt, om der er foretaget forsendelse af følsomme oplysninger i klartekst i 2013.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.17	Regler for kommunikation og dokumentudveksling via elektronisk post er aftalt med samarbejdspartnere, som forestår it-systemudvikling, it-drift og/eller it-support/administration for Fonden F&P formidling.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til kommunikation og dokumentudveksling via elektronisk post, herunder aftale herom med F&P.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			Vi har inspiceret dokumentation for, at aftalehåndbogen indeholder regler for kommunikation og dokumentudveksling via elektronisk post.	
A10.18	Websider er beskyttet mod uautoriserede ændringer via "stærke" sikringsforanstaltninger.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om kontroller til beskyttelse af web-sider mod uautoriserede ændringer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der er dokumentation for, at web-sider er beskyttet af firewalls, logisk adgangskontrol samt SSL-kryptering i overensstemmelse med CSC's retningslinjer herfor.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.19	Personoplysninger afgivet på web-sider, som Fonden F&P formidling er ansvarlig for videregives ikke til tredjepart uden tilladelse. Afgivne oplysninger, såsom e-mail-adresser, navne og postadresser anvendes kun til det angivne/aftalte formål.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af, at personoplysninger afgivet på web-sider, som F&P er ansvarlig for, videregives ikke til tredjepart uden tilladelse. Vi har inspiceret dokumentation, for at CSC's sikkerhedsprocedurer omfatter behandling af personoplysninger, samt at disse er til-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			gængelige for alle personer i CSC. Vi har forespurgt, om CSC har foretaget videregivelse af personoplysninger til tredjepart i 2013.	
A10.20	Brugeraktiviteter, afvigelser og sikkerhedshændelser logges i en opfølgningslog.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til logning af brugeraktivitet, afvigelser og sikkerhedshændelser. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at logning er implementeret på relevante servere og databaser.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.21	Logning omfatter som minimum succesfulde og fejlslagne logons, oprettelse/nedlæggelse af bruger-ID, ændring af brugeres adgangsrettigheder samt ændring af sikkerhedsmæssige parametre og adgangskontroller.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til logning på servere og databaser, herunder at denne omfatter succesfulde og fejlslagne logons, oprettelse/nedlæggelse af bruger-ID, ændring af brugeres adgangsrettigheder samt ændring af sikkerhedsmæssige parametre og adgangskontroller. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at logning er	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			implementeret på relevante servere og databaser.	
A10.22	Opfølgningslog gennemgås efter behov.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til gennemgang af logs. Vi har forespurgt, om CSC har haft begrundet mistanke om sikkerhedshændelser, som skal medføre en gennemgang af logs for F&P i 2013.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A10.23	Aktiviteter udført af systemadministratorer og andre med særlige rettigheder logges.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til logning af aktiviteter udført af systemadministratorer og andre med særlige rettigheder på servere og databaser. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at logning af aktiviteter udført af systemadministratorer og andre med særlige rettigheder er implementeret på relevante servere og databaser.	Der sker ikke logning af aktiviteter udført af systemadministratorer og andre med særlige rettigheder på databaseniveau (SQL). Der foretages dog logning på operativsystemniveau (Windows). Bortset herfra har vi ikke konstateret væsentlige afvigelser.
A10.24	Log med aktiviteter udført af brugere med særlige rettigheder gennemgås efter behov.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til gennemgang af logs med aktiviteter udført af brugere	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			med særlige rettigheder. Vi har forespurgt, om CSC har haft begrundet mistanke om sikkerhedshændelser, som skal medføre en gennemgang af logs med aktiviteter udført af brugere med særlige rettigheder for F&P i 2013.	
A10.25	Automatiske fejlregistreringsfunktioner (fejllog) er aktiv. Fejllog gennemgås efter behov.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til opsætning og gennemgang af fejllogs. Vi har forespurgt, om CSC har haft begrundet mistanke om sikkerhedshændelser, som skal medføre en gennemgang af logs for F&P i 2013.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

A11 Adgangsstyring

Kontrolmål:

- *At styre adgangen til informationer.*
- *At sikre autoriserede brugeres adgang og forhindre uautoriseret adgang til informationssystemer.*
- *At forhindre uautoriseret brugeradgang og kompromittering eller tyveri af information og informationsbehandlingsudstyr.*
- *At forhindre uautoriseret adgang til netværkstjenester.*

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
	• *At forhindre uautoriseret adgang til driftssystemer.* • *At forhindre uautoriseret adgang til information i forretningssystemer.* • *At sikre informationer, når der anvendes mobilt udstyr og fjernarbejdspladser.*			
A11.1	Der anvendes en formaliseret forretningsgang for tildeling, ændring og nedlæggelse af brugere, nulstilling af password og tildeling/ændring af autorisationer.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til tildeling, ændring og nedlæggelse af brugere, nulstilling af password og tildeling/ændring af autorisationer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der foreligger dokumentation for tildeling, ændring og nedlæggelse af brugere, nulstilling af password og tildeling/ændring af autorisationer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.2	Samme person benytter samme bruger-ID på tværs af alle systemer. Bruger-ID følger en beskrevet navnestandard.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af overholdelse af navnestandard på tværs af systemer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der foreligger dokumentation for overholdelse af navnestandard på tværs af systemer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A11.3	Brugerrettigheder er tildelt efter et arbejdsmæssigt behov.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til tildeling af brugerrettigheder til F&P og CSC- brugere efter et arbejdsmæssigt behov. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der foreligger dokumentation for tildeling af brugerrettigheder til F&P og CSC-brugere efter et arbejdsmæssigt behov.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.4	Tildeling af udvidede rettigheder til administration af brugerprogrammer og styresystemer er begrænset.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til tildeling af udvidede rettigheder. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der foreligger dokumentation for tildeling af udvidede rettigheder til F&P og CSC-brugere efter et arbejdsmæssigt behov.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.5	Tildelte adgange og rettigheder gennemgås regelmæssigt.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til gennemgang af tildelte adgange og rettigheder. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der foreligger dokumentation for perio-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			disk gennemgang af tildelte adgange og rettigheder. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at den foretagne gennemgang af tildelte adgange og rettigheder har medført nedlæggelse og tilretning af brugernes adgang efter et arbejdsmæssigt behov.	
A11.6	Adgang gives kun efter afgivelse af et unikt bruger-ID og password.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller, som sikrer, at adgang alene gives efter afgivelse af et unikt bruger-ID og password. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at der foreligger dokumentation for, at adgang til servere og databaser kræver afgivelse af bruger-ID og password.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.7	Password skal være strengt personligt og må ikke videregives.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller, som sikrer, at passwords er personlige og ikke videregives. Vi har inspiceret dokumentation for, at sikkerhedsprocedurer omfatter regler for håndtering af passwords,	Ingen væsentlige afvigelser konstateret .

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			samt at disse er tilgængelige for alle personer. Vi har forespurgt om begrundet mistanke om, at brugere har videregivet personlige passwords i 2013.	
A11.8	Der skal benyttes et stærkt password, dvs. passwordlængde skal mindst være 8 tegn og skal sammensættes af store og små bogstaver, tal og specialtegn.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af anvendelse af stærke passwords. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at krav til passwords kompleksitet er aktiveret på de relevante servere og databaser.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.9	Password fornys efter 90 dage eller ved mistanke om, at password er kendt af andre. Kravet til fornyelse efter 90 dage gælder ikke systembruger-ID'er, jf. pkt. 11.10.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af anvendelse af stærke passwords. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at krav til passwords kompleksitet er aktiveret på de relevante servere og databaser.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.10	Systembruger-ID kan tillades til brug i forbindelse med kørende services og kan efter godkendelse, som de eneste bruger-ID, undtages fra systemmæssige krav om passwordskift. Sådanne services dokumenteres, spærres mod interaktivt logon via netværket, og deres password skiftes minimum årligt.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af periodisk skift af passwords for systembruger-ID.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at krav til årlig skift af passwords for systembruger-ID er overholdt på de relevante servere og databaser.	
A11.11	Initielle (1. gangs) password samt nulstillede password er unikke (sikre) og skiftes ved første logon. Password kommunikeres til brugere på en sikker måde.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af sikker kommunikation af initielle passwords samt tvunget skift af password ved første log-on. Vi har inspiceret dokumentation for, at CSC's sikkerhedsprocedurer omfatter regler for håndtering af initielle passwords, samt at disse er tilgængelige for alle personer i CSC. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at krav til sikker kommunikation af initielle passwords samt tvungen skift af password ved første log-on er overholdt.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.12	Adgang spærres senest efter 5 mislykkede logon-forsøg.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af adgang spærres senest efter 5 mislykkede	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			log-on-forsøg. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at adgang spærres senest efter 5 mislykkede log-on, er overholdt på de relevante servere og databaser.	
A11.13	BrugerID låst som følge af for højt antal forgæves logon-forsøg genåbnes kun af autoriseret administrator efter henvendelse fra brugeren selv.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af, at adgang kun genåbnes af en autoriseret administrator. Vi har inspiceret dokumentation for, at CSC's sikkerhedsprocedurer omfatter regler for genåbning af adgang, samt at disse er tilgængelige for alle personer i CSC. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at krav af genåbning af adgang er overholdt.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.14	Pauseskærm med password aktiveres automatisk (senest efter 30 minutter)	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af, at pauseskærm med password aktiveres automatisk (senest efter 30	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			minutter) for alle brugere. Vi har inspiceret dokumentation for, at sikkerhedsprocedurer omfatter regler for anvendelse af automatisk aktivering af pauseskærm, samt at disse er tilgængelige for alle personer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at krav om automatisk aktivering af pauseskærm med password er overholdt for alle brugere.	
A11.15	Password lagres og transmitteres i krypteret form.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af krypteret lagring og transmission af password. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at krypteret lagring og transmission af passwords er overholdt på de relevante servere og databaser.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A11.16	Remote-adgang sker kun vha. VPN (IPsec eller SSL).	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af, at remote-adgang til systemerne er krypteret.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at remote-adgang til systemer sker via en krypteret VPN-adgang.	
A11.17	Remote-adgang sker kun via to-faktor-identifikation ("Noget man ved, og noget man har", eksempelvis hardware-token og/eller certifikat - med tilhørende PIN-kode).	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af, at remote-adgang til systemerne er baseret på to-faktor-identifikation.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
			Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at remote-adgang til systemer sker baseret på to-faktor-identifikation.	
A11.18	Fonden F&P formidlings data lagres på dedikerede servere (database- og filservere).	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om kontroller i relation til sikring af, at F&P-data lagres på dedikerede servere (database- og filservere).	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
			Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at F&P-data lagres på dedikerede servere (database- og filservere).	
A11.19	Udefrakommende pc'er tilsluttes kun Fonden F&P formidlings netværk efter aftale med it-sikkerhedsfunktionen.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proceduren for tilslutning af udefrakommende pc'er på Fonden F&P formidlingsnetværk.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A12	**Anskaffelse, udvikling og vedligeholdelse af informationsbehandlingssystemer.**			
	Kontrolmål: • *At sikre, at sikkerhed er en integreret del af informationssystemer.* • *At forhindre fejl, tab, uautoriseret ændring eller misbrug af informationer i forretningssystemer.* • *At nedsætte risici, der skyldes udnyttelse af kendte tekniske sårbarheder.*			
A12.1	Kravene til sikkerhed er identificeret og aftalt før udvikling og implementering af informationsbehandlingssystemer. (CSC rådgiver, udvikler og implementerer sikringsforanstaltninger, men valg af foranstaltninger træffes af Fonden F&P formidling).	Kontinuerlig	Vi har forespurgt og inspiceret udleveret dokumentation for at vurdere, hvorledes krav til sikkerhed er defineret og aftalt. Vi har stikprøvevis inspiceret, om aftalte krav til sikkerhed er defineret og efterlevet i forbindelse med håndtering af ændringer.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A12.2	Styresystemer og brugersystemer er altid opdateret til et versionsniveau, der supporteres af leverandøren/anbefales af producenten.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til opdatering af styresystemer og brugersystemer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at servere og databaser er opdateret til et versionsniveau, der supporteres af leverandøren.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A12.3	Der benyttes en beskrevet og aftalt procedure for programudvikling.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til overholdelse af aftalt procedure for programudvikling. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at aftalt procedure for programudvikling er overholdt.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A12.4	Kravspecifikationer godkendes af forud aftalte personer i Fonden F&P formidling før udvikling iværksættes.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til F&P's godkendelse af kravspecifikationer, før udvikling iværksættes. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at kravspecifikationer/ændringsbeskrivelser er godkendt af F&P.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A12.5	Design, løsningsbeskrivelse godkendes af forud aftalte personer i Fonden F&P formidling før udvikling iværksættes, herunder beskrivelse af implementering af sikkerhedskrav og krav til inddatakontroller.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til F&P's godkendelse af design og løsningsbeskrivelser, før udvikling iværksættes. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at design og løsningsbeskrivelser er	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			godkendt af F&P, herunder beskrivelse af implementering af sikkerhedskrav og krav til inddata-kontroller.	
A12.6	Ændringer i forhold til den aftalte programudvikling godkendes formelt af forud aftalte personer i Fonden F&P formidling.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til, at F&P's godkendelse af programudvikling alene sker af forud aftalte personer i F&P. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at personer hos F&P med bemyndigelse til godkendelse af programudvikling, er aftalt på de månedlige driftsmøder. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at godkendelse af programudvikling alene er foretaget af personer hos F&P med rette bemyndigelse.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A12.7	Resultat af test godkendes formelt af forud aftalte personer i Fonden F&P formidling.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til at F&P's godkendelse af test af ændringer alene sker af forud aftalte personer i F&P. Vi har Inspiceret på stik-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			prøvebasis, at personer, hos F&P med bemyndigelse til godkendelse af test af ændringer, er aftalt på de månedlige driftsmøder. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at godkendelse af programudvikling alene er foretaget af personer hos F&P med rette bemyndigelse.	
A12.8	System-, drifts- og brugerdokumentation, forretningsgange for drift, procedurer for tilpasning og videreudvikling er udarbejdet før systemer sættes i drift og holdes efterfølgende løbende ajour.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt, om proces og kontroller i relation til udarbejdelse/ajourføring af system-, drifts- og brugerdokumentation ved ændringer. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at system-, drifts- og brugerdokumentation ved ændringer er udarbejdet/ajourført og udgivet til F&P.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

A13 Styring af informationssikkerhedshændelser

Kontrolmål:

- *At sikre, at informationssikkerhedshændelser og svagheder i forbindelse med informationssystemer kommunikeres på en sådan måde, at der kan iværksættes korrigerende handlinger rettidigt.*

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
	• *At sikre en ensartet og effektiv metode til styring af informationssikkerhedsbrud.*			
A13.1	Sikkerhedshændelser, dvs. tab af service, udstyr og funktioner, fejl ved software eller hardware, brud på Forsikring & Pensions it-sikkerhedspolitik og retningslinjer skal rapporteres af medarbejdere, konsulenter og vikarer til den it-ansvarlige/it-sikkerhedsansvarlige.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til rapportering af væsentlige sikkerhedshændelser til systemejer/it-sikkerhedsansvarlig hos F&P. Vi har inspiceret, at det seneste driftsmøde indeholder dokumentation for drøftelse af sikkerhedsforhold. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at dokumentation for drøftelse af sikkerhedsforhold er indeholdt i de månedlige driftsmøder.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A13.2	I forbindelse med fejlrettelse er der aftalt en procedure for rapportering og eskalering.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til rapportering og eskalering ved fejlretning. Vi har inspiceret, at det seneste driftsmøde indeholder dokumentation for drøftelse af fejlretning. Vi har inspiceret på stik-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			prøvebasis, at dokumentation for drøftelse af fejlretning er indeholdt i de månedlige driftsmøder.	
A13.3	Fejlretning sker i henhold til aftalt procedure for ændringsstyring.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til håndtering af fejlrettelser i henhold til aftalt procedure for ændringsstyring. Vi har inspiceret, at det seneste driftsmøde indeholder dokumentation for drøftelse af fejlretning. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at dokumentation for godkendelse af fejlretninger foretages efter den aftalte procedure for ændringsstyring samt fejlretning drøftes på de månedlige driftsmøder.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A13.4	Der følges periodisk op på registrerede fejl med henblik på analyse og identifikation af årsager til fejl og planlægning af korrigerende tiltag.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til periodisk opfølgning på registrerede fejl og fejlårsager. Vi har inspiceret, at det seneste driftsmøde indeholder dokumentation for drøftelse	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			af registrerede fejl og fejlårsager. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at dokumentation for drøftelse af registrerede fejl og fejlårsager er indeholdt i de månedlige driftsmøder.	
A13.5	Ved mistanke om eller konstaterede brud på fortrolighed (lækage af oplysninger) eller brud på integritet i systemer skal den it-sikkerhedsansvarlige omgående kontaktes med henblik på aftale om reaktioner herpå.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til håndtering af konstaterede brud på fortrolighed eller integritet i systemer. Vi har forespurgt, om CSC har konstaterede brud på fortrolighed eller integritet i systemer i 2013.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A14	**Beredskabsstyring** ***Kontrolmål:*** *At modvirke afbrydelser af forretningsaktiviteter og at beskytte kritiske forretningsprocesser mod virkningerne af større nedbrud af informationssystemer eller katastrofer og at sikre rettidig reetablering.*			
A14.1	Der er krav om udarbejdelse af beredskabsplaner og regelmæssige test af disse i outsourcingaftale.	Kontinuerlig	Vi har inspiceret bilag 1D-2D til aftalen og vurderet krav til udarbejdelse af beredskabsplaner og regelmæssig test heraf.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			Vi har inspiceret om beredskabsplanen er opdateret og testet i henhold til krav.	
A14.2	Beredskabsorganisation er specificeret.	Kontinuerlig	Vi har inspiceret bilag 1D-2D til aftalen og vurderet krav til specifikation af beredskabsorganisationen. Vi har inspiceret beredskabsaftalen og verificeret, at beredskabsorganisationen er specificeret.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A14.3	Kravet til den maksimale reetableringtid efter en katastrofe er 1 døgn.	Kontinuerlig	Vi har inspiceret bilag 1D-2D til aftalen og vurderet krav til den maksimale reetableringstid. Vi har inspiceret rapport fra test af beredskabsplanen og verificeret, at reetableringstiden har været under 1 døgn.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A14.4	Kopier af beredskabsplanen og andre aktiver, der er nødvendige for at gennemføre beredskabsplaner, opbevares i sikker afstand fra stedet, hvor de enkelte it-systemer driftes.	Kontinuerlig	Vi har inspiceret bilag 1D-2D til aftalen og verificeret, at krav til opbevaring af kopier af beredskabsplanen og andre aktiver er be-	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			skrevet. Vi har observeret, at kopier af beredskabsplanen og andre aktiver bliver opbevaret i sikker afstand fra driftsstedet.	
A14.5	Beredskabsplaner testes regelmæssigt (minimum årligt).	Årlig	Vi har inspiceret beredskabsplanen og verificeret, at krav til årlig test er beskrevet. Vi har inspiceret rapporter fra test af beredskabsplanen og verificeret, at test foretages minimum årligt.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A14.6	Resultatet af hel eller delvis test af beredskabsplanen dokumenteres og godkendes af den it-sikkerhedsansvarlige.	Årlig	Vi har inspiceret udleveret dokumentation og vurderet procedurer for dokumentering og godkendelse af beredskabstest. Vi har inspiceret rapporter fra test og verificeret, at de er godkendt af både F&P og CSC.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
A14.7	Der iværksættes tiltag til udbedring af identificerede svagheder ved beredskabet.	Kontinuerlig	Vi har inspiceret udleveret dokumentation og vurderet procedurer for iværksættelse af tiltag til udbedring af svagheder identificeret ved test. Vi har inspiceret beredskabsplan og verificeret i dokumenthistorik, at denne opdateres regelmæssigt med udbedring af svagheder identificeret ved test.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A15	**Overensstemmelse**			
	Kontrolmål: *At undgå brud på love, lovbestemte, forskriftsmæssige eller kontraktlige forpligtelser og på sikkerhedskrav.*			
A15.1	Licensforhold er overholdt for anvendt software.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sikring af licensforhold for Windows, og SQL-server er overholdt. Vi har inspiceret på stikprovebasis, at licensforhold er opdateret. Vi har forespurgt CSC, om der er sket ændringer i F&P's WebEDI-miljø i	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.

Pkt.	Kontrolområder / kontroller	Kontrollens hyppighed	Udførte tests	Resultater af tests
			2013, som kan have indvirkning på licensforhold.	
A15.2	Data opbevares på betryggende vis i løbende år +5 medmindre andet skriftligt er aftalt.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til opbevaring af data. Vi har inspiceret på stikprøvebasis, at data opbevares betryggende i løbende år + 5.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.
A15.3	Forretningsgang for sletning af data er beskrevet og godkendt.	Kontinuerlig	Vi har forespurgt om proces og kontroller i relation til sletning af data for F&P. Vi har forespurgt CSC, om der er foretaget sletning af data for F&P i 2013.	Ingen væsentlige afvigelser konstateret.